

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра економіки та менеджменту

Завидівська О. І.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА
ІНДИВІДУАЛЬНИМ ГРАФІКОМ**

з навчальної дисципліни

„МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ”

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

спеціальність 73 „Менеджмент”

рівень освіти – бакалавр

факультет туризму

Львів – 2020

Завдання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів, що навчаються за індивідуальним графіком включають три блоки завдань, що виконуються студентами впродовж семестру, та оцінюються у 0-100 балів:

БЛОК 1. Аналітичні завдання (0-35 балів)

Даний блок передбачає розв'язання кейсових та ситуаційних завдань в рамках вивчення основних теоретичних положень тем 1-7 дисципліни.

Виконані у письмовому вигляді завдання здаються викладачу на перевірку упродовж залікового тижня.

Кожне виконане завдання оцінюється у 0-5 балів.

Тема 1. Міжнародна економічна система (МЕС) та міжнародні економічні відносини (МЕВ)

Завдання 1. Вкажіть, до яких відомих Вам факторів, що впливають на розвиток міжнародного поділу праці, слід віднести наведені нижче ознаки.

1) Уряд Туреччини заохочував надходження іноземного капіталу до економіки країни, широко розгорнулася діяльність спільних фірм з участю іноземного капіталу. Відбувалися глибокі перетворення у сільському господарстві. Створювалися рентабельні капіталістичні ферми на базі поміщицьких та заможних селянських господарств. Водночас занепадали середні та дрібні селянські господарства. В країні зростало безробіття; десятки тисяч турків у пошуках роботи виїхали у Західну Європу. Визначальним в історії Туреччини став курс нової стратегії розвитку, вперше сформульований у 1980 р. економістом Тургуттом Озалом. У вересні того ж року відбувся черговий військовий переворот. Стратегія розвитку почала активно втілюватися в життя після повернення армії у казарми.

2) Мережа науково-дослідних, конструкторських, проектних інститутів, а також дослідних підрозділів вищих навчальних закладів функціонує з метою виробництва, розповсюдження і впровадження в практику наукових знань, реалізації єдиної науково-технічної політики. Розвинутий науково-технічний потенціал є також визначальною передумовою для встановлення і ефективного розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків.

3) Значну роль у суспільному виробничому процесі відіграють підприємці як продуктивна сила суспільства. Підприємці беруть на себе ініціативу поєднання ресурсів землі, капіталу і праці в єдиний процес виробництва суспільного продукту для сукупного ринку. Виконуючи роль «свічки запалювання» і каталізатора, підприємці поряд з провідними ресурсами праці є рушійною силою виробництва. Вони також є посередниками, об'єднуючи інші ресурси для здійснення ефективного процесу виробництва.

Тема 2. Середовище МЕВ

Завдання 2. З'ясуйте, до якого середовища розвитку МЕВ слід віднести наступні визначення:

1) Способи впливу держави, за яких необхідний суспільству результат досягається шляхом прямого наказу (обов'язкового припису) компетентного органу, який підлягає виконанню суб'єктом МЕВ незалежно від того, вигідне це виконання йому економічно, чи ні (заборона окремих видів експорту та імпорту; ліцензування та квотування зовнішньоекономічних операцій; застосування технічних, санітарних, фітосанітарних, ветеринарних, екологічних стандартів та вимог; встановлення державної монополії на експорт/імпорт окремих товарів тощо).

2) Прискорений розвиток вугільної промисловості України вбачається гарантом її енергетичної та економічної незалежності, а тому потребує фінансової підтримки держави. Окремі твердження про недоцільність розвитку вугільної промисловості із-за низьких якісних характеристик власного вугілля, економічної невивідності його використання, великих матеріальних і фінансових витрат є не досить обґрунтованими в контексті національної безпеки. Зважаючи на значні запаси в нашій державі вугілля, цей стратегічний ресурс може сприяти піднесенню рівня забезпечення енергетичної безпеки України.

3) Радикальні зміни у трудовій сфері, зумовлені економічними реформами в країні, об'єктивно вимагають перегляду існуючих методологічних підходів, урахування вже на етапі організації дослідження нових чинників, головними з яких є багатоманітність форм власності, нові управлінські практики, тиск ринку робочої сили, а також руйнування попередніх моральних норм праці та конституювання нового трудового етносу, нової сукупності ціннісних орієнтацій.

4) Широке застосування роботів з жорсткою програмою дії і роботів, керованих операторами знайшли своє застосування в машинобудуванні, виробництві електроніки, і інших виробництвах з використанням різного роду конвеєрного виробництва. Таких компаній можна віднести гіганта машинобудування компанію «Тойота». У її виробництві застосовуються перших два типи роботів на виробництві і третій тип в організації виробництва автомобілів, танкерів і т.д. Використання даних технологій дозволило скоротити час на виробництво одиниці продукції, а також заощадити фінансові кошти.

Тема 3. Міжнародна економічна діяльність (МЕД)

Завдання 3. Проаналізуйте ситуацію та дайте відповідь на поставлені запитання

Велика депресія і погляди економістів на природу криз

Велика депресія 30-х років стала найбільшою економічною катастрофою в сучасній історії. Протягом 1929-1932 рр. промислове виробництво в усьому світі було в значній мірі згорнуто, скоротившись майже наполовину в США, на 40 % - у Німеччині, приблизно на 30 % - у Франції і «лише» на 10 % - у Великобританії, де економічний криза почалася ще в 20 -х роках. Розвинені країни зіткнулися також з унікальною за своїми масштабами дефляцією, в результаті якої ціни впали майже на 25% у Великобританії, трохи більше 30 % - у Німеччині і США, і більш, ніж на 40 % - у Франції. Однак найбільші втрати людського капіталу виражалися в безробітті. У 1933 р. безробіття в США охопило 1/4 всієї сукупної робочої сили. У 30-ті роки катастрофічне зростання безробіття пережила також Німеччина. Велика депресія стала глобальним явищем, перекинувшись з розвинених країн у країни, що розвиваються. Чим же була викликана настільки великомасштабна, всеосяжна криза? Економісти, історики та суспільствознавці ніколи не відчували дефіциту гіпотез для відповіді на це питання. Велика депресія в набагато більшій мірі, ніж будь-яка інша подія, стала стимулом для розвитку макроекономіки. Кейнс був першим, хто дав раціональне пояснення цьому феномену. Головним чинником, який призвів до депресії, він вважав коливання у впевненості інвесторів щодо майбутнього. У своїй «Загальній теорії» він проаналізував макроекономічне середовище, що дозволило пояснити хронічне безробіття того часу, а також запропонувати дії щоб перетворити фіскально-грошову політику в знаряддя антикризової боротьби. Покоління потому Мілтон Фрідмен, лауреат Нобелівської премії, а також його співавтор Анна Шварц в якості головної причини вказували надмірно сильну політику стримування економічного зростання, що практикувалась в Сполучених Штатах в 1929-1933 рр. .. У їх спільній праці вони стверджують, що всі заходи щодо зміни грошової політики, спрямовані на боротьбу з наростаючим валом банківських банкрутств початку 30-х років, закінчилися повним провалом, внаслідок чого грошова політика незмогла протистояти переростанню звичайного спаду в рамках ділового циклу в катастрофічну депресію.

Ще одне пояснення було запропоновано Пітером Теміном з Массачусетського технологічного інституту, який стверджував, що Велика депресія з'явилася запізнілим результатом першої світової війни. Як і у випадку з більшістю інших проблем економічної теорії, не існує якого-небудь загальноприйнятого погляду на причини Великої депресії і природу її механізмів. Водночас є кілька різних підходів, кожен з яких фокусує увагу на одному з аспектів кризи і частково пояснює цей безумовно складний макроекономічний феномен. Ще один напрямок з'явилося в цій дискусії зовсім недавно. Прихильники теорії реального ділового циклу твердять, що й кейнсіанці, і монетаристи невірно вказують джерела потрясінь в економіці. На їх думку, пояснення спостережуваних економічних флуктуації лежить не в сфері попиту або політики, а в технологічних шоках. Інші економісти, що належать до так званих «неокейнсіанців», прагнуть створити більш життєздатну теоретичну базу для основоположних ідей Кейнса (ринкова економіка не є автоматично регульованою, номінальні ціни і зарплата реагують недостатньо швидко для того, щоб постійно приводити до повної зайнятості, державне втручання здатне допомогти стабілізації економіки).

Сьогодні, через 45 років після смерті Кейнса, що пройшли в запеклих суперечках, коли вже досягнуті значні результати в розвитку теорії макроекономіки, може бути зроблений один безперечний висновок. Навіть враховуючи той факт, що «Загальна теорія» була епохальним внеском у науку, вона не може бути визнана всеосяжною. Увага Кейнса була зосереджена на потрясіннях в економіці, що відбуваються в результаті зрушень в інвестиційному процесі; тепер ми знаємо, що економіка також здатна плавно пристосуватися до несприятливого потрясіння, іншими словами, вона не в змозі підтримувати високий обсяг випуску і низький рівень безробіття.

Тепер ми знаємо, що адаптаційні здатності економіки значною мірою залежать від її економічних інститутів, а останні значно розрізняються по країнах. Таким чином, аналіз економічних коливань можливий, коли охоплює все різноманіття причин і результатів.

Запитання:

1. Чим характеризувалася Велика депресія?
2. Як різні економісти пояснюють причини Великої депресії? З яким із пояснень Ви б погодилися і чому?
3. У чому полягають основні відмінності поглядів кейнсіанців і монетаристів на джерела потрясінь в економіці?
4. Які з причин спадів в економіці, позначених в кейсі, здаються Вам найбільш ймовірними? Аргументуйте вашу відповідь.

Тема 4. Світовий ринок товарів і послуг

Завдання 4. Уважно прочитайте текст кейсу та надайте відповіді на запитання.

«Торгівля Шрі-Ланки»

Шрі-Ланка, що в перекладі означає «блискуча земля» є острівною державою біля південного краю півострова Індостан, площею 65,5 тис. км² та з населенням понад 16 млн. осіб. Характеризується гарячим тропічним кліматом з двома періодами мусонів, але в гірських районах досить прохолодно, бувають заморозки. Відома в Європі під назвою Цейлон від початку XVI ст. і до 1972 р. Шрі-Ланка за багатьма аспектами є типовим прикладом більшості країн, що розвиваються: низький дохід на душу населення (близько 420 дол. США на рік), значна залежність від експорту небагатьох сировинних товарів, недостатня валютна виручка для закупівлі необхідного споживчого та промислового імпорту й високий рівень безробіття. Але за деякими показниками якості життя вона займає досить високе місце: рівень грамотності (87%) – один із найвищих в Азії; рівень харчування, медичного обслуговування та розподілу доходів – один із найвищих у «третьому світі»; середня очікувана тривалість життя (71 рік) є однією з найвищих у

слаборозвинутих країнах (СРК); темпи зростання населення, які становлять в останнє десятиліття 1,5% на рік – серед найнижчих у світі.

Хоча Шрі-Ланка досягла незалежності лише 1948р., у неї є тривала документована історія міжнародної торгівлі: цар Соломон посилав свої галери у Шрі-Ланку для купівлі дорогоцінних каменів, слонів та павичів, країна посилала своїх послів імператорові Клавдію в Римську імперію, а пізніше встановила торгові відносини з Китаєм. Одна за одною європейські держави завойовували острів, щоб одержувати продукти, яких у них не було (корицю, гвоздику, кардамон, чай, каучук, кокосові горіхи та ін.). З моменту досягнення незалежності Шрі-Ланка розглядала політику міжнародної торгівлі як засіб, що сприяє розв'язанню проблем дефіциту іноземної валюти, надзвичайної залежності від одного продукту та одного ринку і недостатнього росту обсягів виробництва та зайнятості. До 1975 р. понад 1/2 валютної виручки в країну надходило від продажу чаю. Це робило її уразливою з двох боків. По-перше, світовий попит на чай зростав не так швидко, як на багато інших товарів, особливо промислових. По-друге, ціни на чай зазнають значних коливань залежно від урожайності або у зв'язку зі стихійними лихами у будь-якій країні – експортері чаю. Були випадки, наприклад, коли оптова ціна чаю з року в рік змінювалась на 90%. Оскільки Шрі-Ланка колись була англійською колонією, то і після 1948 р. третина її експорту надходила у Великобританію. Це робило країну потенційно уразливою перед англійськими політичними вимогами та економічними спадами. З 1948 р. до 1960 р. Шрі-Ланка майже не намагалася змінити ступеня своєї залежності від експорту чаю, каучуку, кокосових горіхів для оплати імпорту продуктів харчування та промислових товарів. З 1960 р. і до зміни уряду в 1977 р. акцент робився на обмеженні імпорту для стимулювання місцевого виробництва та економії іноземної валюти. Надалі увагу було звернено на розвиток нових галузей, які могли б експортувати частку своєї продукції, і таким чином заробляти валюту.

Рішення про розвиток експорту нетрадиційних товарів ставить питання про те, які це мають бути товари і як змусити фірми продукувати їх для закордонних ринків. У 1977 р. новообраний уряд Шрі-Ланки вжив численних заходів до пом'якшення обмежень на імпорт, щоб визначити, де є конкурентні переваги. Влада вважала, що галузі, які витримали конкуренцію з імпортом, виявляться найбільш конкурентоспроможними на експортних ринках. Відділ розвитку експорту міністерства промисловості досяг значних результатів у створенні методики визначення продукції, яка придатна для розробки та просування на експорт.

Одним із шляхів вибору товарних груп було виявлення нетрадиційних товарів, які вже експортувалися в незначному обсягу. Відділ розвитку експорту (ВРЕ) намагався також віднайти інші товари, які мали потенційні дані для конкуренції за кордоном. Спочатку було визначено товари, для виробництва яких необхідна велика кількість низько кваліфікованої та кваліфікованої робочої сили, тому що: 1) собівартість робочої сили у Шрі-Ланці була низькою; 2) робоча сила мала досить пристойний освітній рівень; 3) рівень безробіття та неповної зайнятості був високим. ВРЕ звужив цю групу товарів так, щоб до неї входили тільки вироби, для виробництва та упакування яких країна мала місцеві сировинні матеріали. Це розглядалось як важливий показник конкурентоспроможності, оскільки було надто дорого імпортувати матеріали для переробки та експорту.

Нарешті ВРЕ дослідив кон'юнктуру на ринках, де Шрі-Ланка мала найбільші можливості збуту. Дослідження базувалось на аналізі попиту на ринках двох типів: 1) на тих, де країна має особливі ринкові пільги і, таким чином, мінімальні торгові бар'єри; 2) на близько розташованих до Шрі-Ланки ринках, що обслуговуються з мінімальними транспортними витратами. Було виявлено 17 пріоритетних товарів залежно від їх експортного потенціалу та вигод, які передбачалися для країни. До пріоритетних видів товарів було віднесено такі: перероблений чай (у пакетах та розчинний); готовий одяг (сорочки, піжами та сукні); хімічні похідні кокосової олії; харчові жири; велосипедні шини та камери; інші гумові вироби, наприклад автомобільні шини та камери, а також парусинове взуття, консервовані ананаси, керамічні вироби, морепродукти (омари та креветки), вироби місцевих виробників та дорогоцінні камені.

Визначення найбільш конкурентоспроможних галузей спонукало деяких бізнесменів розглянути можливість капітальних вкладень у нові галузі. Крім того, уряд започаткував зони промислового розвитку. Компанії, що займалися виробництвом у цих зонах та експортували з них свою продукцію, могли розраховувати на звільнення від податків протягом 10 років та одержання податкових пільг на 15 років залежно від розміру інвестицій та кількості робітників. Вони могли також ввозити товари та комплектуючі вироби без оплати податків на імпорт у момент ввезення. Першими промисловцями, які скористалися цими стимулами, були виробники текстильних виробів та взуття, які мали доступ на американський та європейські ринки. Державну підтримку дістали також такі види бізнесу, як виробництво полівінілхлоридної плівки, ковдр, пристроїв введення інформації. Шрі-Ланка також обмежила ввезення великих споживчих товарів, але дозволила безперешкодне ввезення невеликих виробів, наприклад наручних годинників, вважаючи, що їх так чи інакше ввезуть контрабандою.

В результаті у Шрі-Ланці внаслідок появи нових галузей частка обробної промисловості у загальному експорті зросла, а частка виробництва чаю впала, відбулося також розосередження експортних ринків; усе більшого значення стали набувати ринки США, Східно-азіатського регіону (САР), Німеччини та Індії. Якщо колись третина експорту надходила до Англії, то тепер жодна з країн не одержує більше 15 % продукції Шрі-Ланки.

Запитання до кейсу:

1) На які теорії торгівлі спиралися ланкійські посадові особи, розробляючи торгову стратегію своєї країни?

2) Чому Шрі-Ланці або будь-якій іншій країні недостатньо товарів та послуг, що виробляються на її території? Чому їм взагалі необхідно торгувати?

3) З якими ризиками може стикнутися в майбутньому Шрі-Ланка, якщо вона буде намагатися стати більш незалежною від зовнішнього середовища?

4) Які, на вашу думку, фактори економічного розвитку слід контролювати уряду Шрі-Ланки, щоб запобігти зниженню ролі торгівлі товарами в міжнародному бізнесі?

Тема 5. Міжнародна торгівля в системі МЕВ

Завдання 5. Уважно прочитайте текст кейсу та надайте відповіді на запитання

«Діснейленд» за кордоном»

Тематичні парки з'явилися в США, коли 17 липня 1955р. Уолт Дісней побудував і відкрив знаменитий Діснейленд, вклавши в справу 17 млн. дол. Новий парк площею 180 акрів спочатку проектувався як економічний об'єкт, націлений на отримання прибутку. Звичайно, для створення повноцінного тематичного парку потрібні великі площі і величезні капітальні вкладення. Оскільки «Діснейленди» працюють як транснаціональні корпорації за єдиною науково-виробничою та фінансовою стратегією, сформованою в США, то поширення американського «культурного продукту», а разом з ним способу життя і мислення. Діснейленд – американська легенда. Це чарівне простір, в якому діти і дорослі потрапляють в казку. Сила цієї легенди настільки велика, що вона стала унікальним торговим брендом. Зараз торговий знак «Діснейленд» є одним з основних нематеріальних активів компанії, який успішно інвестується в розвиток Дісней-проектів по всьому світу.

Проте успішність бренду на споживчому ринку однієї країни не гарантує його тріумф на ринках інших країн. Просування товарного знака вимагає вивчення особливостей національних культур і специфіки ментальності майбутніх споживачів. Більшості проектів необхідна серйозна адаптація до місцевих умов.

Зростання кількості зарубіжних філій тематичного парку «Діснейленд» відбувалося достатньо швидко. У 1984 р. токійський «Діснейленд» підбив підсумки першого року свого функціонування, хоча з моменту укладання угоди між американською корпорацією «Walt Disney» та японською компанією «Oriental Land» минуло 5 років, витрачених на розробку проекту та будівництво. Понад 10 млн. осіб (9% з яких були відвідувачі, які приїхали з інших

азіатських країн) ознайомились із парком, витративши 355 млн. дол. США. Ця цифра перевищила очікувану на 155 млн. дол. завдяки тому, що середні затрати в розрахунку на одного відвідувача дорівнювали 30 дол. замість попередньо розрахованих 21 дол. Таким чином, токійський «Діснейленд» (DL) надзвичайно швидко став рентабельним. Потік відвідувачів зростає, і у 1990 р. парк відвідали вже понад 14 млн. осіб, що перевищило рівень відвідування «Діснейленду» в Каліфорнії і становило половину від рівня відвідування парку, розташованого у Флориді.

Токійський парк виявився майже точною копією двох американських парків. Дороговкази виконано англійською мовою, годують переважно стравами американської кухні. Керівництво компанії «Орієнтел ленд» вирішило зробити так, щоб у відвідувачів залишилось почуття перебування не в копії парку, а в його оригіналі. Цьому значно сприяла та обставина, що такі франшизи, як «MC Donald», користуються в Японії величезною популярністю, яка свідчить про те, що японська молодь сприйняла американську культуру. Водночас виявилися необхідними і деякі зміни, наприклад, створення на території парку японського ресторану. Час відкриття токійського «DL» збігся зі збільшенням рівня доходів та вільного часу в японців. Аналогічне підвищення доходів та вільного часу сприяло успішній роботі першого парку в Лос-Анджелесі. Той факт, що парк у Токіо майже ідентичний паркам США, приховує усю різноманітність операційних доробок. Найважливішими з них, очевидно, стали методи реклами. У той час як «Діснейленд» покладає відповідальність за підготовку реклами у США на співробітників власного штату, в Японії корпорація звернулася до послуг місцевих фірм для адаптації до культурної специфіки. Проте культурні відмінності є навіть всередині самої Японії. Наприклад, рекламні оголошення за межами Токіо мають інформативний характер, тоді як у столиці рекламні щити більше відображають розважальний характер парку.

Корпорація «Дісней» не здійснювала фінансування операцій у Токіо. Вона лише надала генеральний план, проекти, виробничі потужності та підготувала кадри для проведення будівельних робіт, а також проводила консультації після закінчення будівництва основних споруд. Корпорація одержувала доходи на етапі будівництва, а зараз отримує 10% роялті за використання авторського права та 5% доходу від продажу продуктів харчування та інших товарів.

Успіх токійського «DL» наштовхнув компанію на думку про розширення ринку та вихід у Європу. 12 квітня 1992 р. відкрився паризький Діснейленд. Він займає 2 тис. га і розташований в 32 км від Парижа. Це величезний розважальний комплекс, що включає два парки розваг – Disneyland Park і Walt Disney Studios Park, зону відпочинку Disney Village з ресторанами, дискотеками, магазинами, нічними клубами і сім'ю готелями, що мають рейтинги від двох до чотирьох зірок. «Дісней» створив світ атракціонів «Діснейленд», базуючись на науковій фантастиці Жюль Верна.

Холодніший клімат Паризького регіону привів до необхідності створення деяких атракціонів у закритих приміщеннях: було продумано розташування камінів, скляних куполів над алеями, захищених місць для черг. Корпорація «Дісней» погодилась придбати у власність 49,9% парку «Євро- Дісней» («ЄД»), що передбачало інвестиції для забезпечення інфраструктури парку, включаючи готелі, торгові центри, кемпінги та інші споруди. Решту власності було розпродано через міжнародний синдикат банків та дилерів з цінних паперів, при цьому 50% пішло інвесторам у Франції, 25% – у Великобританії, а решта – у різні країни Європи. Будівництво Євродіснейленду обійшлося в 1,5 млрд. дол.

Як показали дослідження ринку тематичних парків, основна частина потенційних відвідувачів повинна жити від них не більш ніж у двох годинах їзди. Однак при проектуванні французького Діснейленду вважалося, що гості будуть добиратися в парк повітряним шляхом. Таким чином, плановане відвідання зростало до 300 млн. осіб на рік. Передбачалося, що в день відкриття в парк прийдуть 500 тис. осіб, але реальне число виявилось в 10 разів менше. Щоденне відвідування при вартості вхідного квитка близько 40 дол. насилу досягало 25 тис. осіб замість очікуваних 60 тис. У результаті готелі парку виявилися незатребуваними. Над Євродіснейленд нависла загроза банкрутства. В якості екстрених заходів було знижено ціни на їжу та проживання, помітно активізувалася

рекламна кампанія. У результаті до 1995р. число відвідувачів суттєво збільшилося, парк окупив витрати і навіть отримав прибуток у розмірі 22 млн. дол. З'явилася можливість інвестувати кошти в нові атракціони.

Паризький парк виявив відмінність між європейським і американським споживчим ринками. Виявилось, що жителі Старого Світу зовсім не в захваті від Міккі-Мауса. Незважаючи на підвищення кількості відвідувачів, вкладення в парк виявилися не виправдано великими.

Приклад того, як маркетологи компанії «Уолт Дісней» вчать на своїх помилках, - китайський Діснейленд. Його проект розроблений з урахуванням особливостей національної культури і адаптований до звичаїв цього народу.

Діснейленд, відкритий 12 вересня 2005р. в Сянгані, став найменшим у родині Дісней-парків, його площа всього 126 га, а штат – 5 тис. осіб. При проектуванні парку враховувалися прийняті у Фен-шуй уявлення про гармонію, багатство і щастя, тому ландшафти китайського Діснейленду рясніють пагорбами, звивистими доріжками, струмками, фонтанами і водоспадами. Китайсько-американські інвестиції в спільне підприємство склали 3,5 млрд. дол. Владі країни належить 57% пакету акцій. Передбачається, що за 40 років роботи парк принесе дохід у розмірі 19 млрд. дол. Тільки за перший рік роботи його відвідали 5,6 млн. осіб.

Незважаючи на очевидний успіх, маркетологи не задоволені розмірами доходів. Вони вважають, що причина недоотримання запланованого прибутку пов'язана з низкою соціально-економічних причин. Труднощі полягають у тому, що більшість відвідувачів парку є жителями материкового Китаю, які лише 12 років тому познайомилися з героями мультфільмів Уолта Діснея. Для людей середнього і старшого віку американська та європейська культура залишається чужою. Тому прийнято рішення орієнтувати нову рекламну політику парку на успішних 25-30-річних китайців з досить високим рівнем заробітної плати, які вперше побачили Міккі Мауса на початку 90-х рр.

Молоді «європеїзовані» професіонали визнані найважливішими потенційними відвідувачами, тому що вони можуть дозволити собі недешеві тури в Діснейленд, де вартість квитка для дорослих становить 38 дол., у той час як звичайний китайський робітник отримує 70-110 дол. на місяць. Реклама Діснейленду пішла з білбордів і переміщається в Інтернет – головне середовище спілкування китайських яппі. Компанія «Уолт Дісней» доклала чимало зусиль, щоб гонконзький Діснейленд відповідав звичкам і смакам китайців. У число традиційних персонажів введена китайська дівчина Мулань, футболки, які продаються в парку, підігнані під китайську фігуру, в ресторанах широко представлена національна кухня. Враховано навіть схильність китайців до покупки золотих прикрас, для цього список сувенірних крамниць поповнився ювелірним магазином. Отже, маркетологи «Уолт Дісней» розглядають гонконзький Діснейленд в якості трампліну для виходу на ринок внутрішніх районів КНР.

Запитання до кейсу:

1) Які мотиви, на вашу думку, спонукали корпорацію «Дісней» організувати парки атракціонів за кордоном та що можна віднести до плюсів та мінусів цього підприємства з погляду корпорації «Walt Disney»?

2) Чому, на ваш погляд, корпорація прийняла рішення не купувати власність у своєї японської філії, тоді як у Франції вона стала власником максимально можливої частки власності?

3) Які операційні доробки, крім описаних у конкретному прикладі, можуть знадобитися для забезпечення успіху економічної діяльності компанії за кордоном?

4) Відповідаючи на запитання про можливість відкриття «Діснейленду» в Росії, Рой Е. Дісней, віце-президент корпорації, зазначив, що його організація не в змозі побудувати тут парк у найближчому майбутньому. Які причини «за» та «проти» створення парку в Росії?

5) Чи може корпорація продовжити створення тематичних парків за межами США? Якщо так, то де? Які типи організаційних форм слід було б розглянути при цьому? Що могла б зробити корпорація «Дісней», щоб адекватно реагувати на загрозу конкуренції, що виникла за кордоном?

Тема 6. Ціноутворення в міжнародній торгівлі

Завдання 6. Проаналізувати ситуацію та зробити висновок:

Припустимо, виробники в Україні й у США випускають тільки два товари – устаткування і сировина:

<i>Товар</i>	<i>США</i>	<i>Україна</i>
Устаткування (роб. день/ од.устатк.)	1	4
Сировина (роб.день/ од.сировини)	3	2

У виробництві якого товару країни мають абсолютні переваги?

Тема 7. Міжнародна торговельна політика

Завдання 7. Ви є радником уряду Польщі (малої країни), яка виготовляє промислові товари, використовуючи капіталомісткі фактори виробництва, і сільськогосподарську продукцію, використовуючи трудомісткі фактори виробництва. Значна частка сільгосппродукції експортується:

- А. Уряд хоче стимулювати виробництво промислових товарів і збирається обкласти їх імпорт тарифом. Яка ваша думка з цього приводу?
- Б. Уряд вирішив ввести тариф. Що відбудеться з рівнем заробітної плати в країні?
- В. Як введення тарифу вплине на обсяг торгівлі та загальне економічне становище країни?
- Г. Що станеться з масштабами виробництва промислової та сільськогосподарської продукції в результаті введення тарифу?

БЛОК 2. Дослідницьке завдання (0-35 балів)

Даний блок передбачає дослідження одного з питань, сформованих у відповідності до змісту тем 8-15 дисципліни.

Опрацьований матеріал слід оформити у вигляді доповіді та відповідної презентацію свого дослідження, захистити його впродовж залікового тижня.

Дослідницьке завдання оцінюється у 0-35 балів.

Тематика доповідей:

1. Роль НТР у посиленні розвитку міжнародної торгівлі.
2. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.
3. Конкурентоспроможність українських товарів та послуг на світових ринках та можливі засоби її підвищення.
4. Форми й методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.
5. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.
6. Основні домінанти та особливості інвестиційної стратегії України.
7. Характеристика форм міжнародної міграції капіталу.
8. Пряме та портфельне інвестування як форми міграції підприємницького капіталу.
9. Специфіка позичкового капіталу у міжнародній економіці та проблеми зовнішньоекономічної заборгованості.
10. Проблематика зовнішньоекономічної заборгованості.

11. Міжнародний ринок кредитних та інвестиційних ресурсів, його структура.
12. Міжнародна організація праці: її завдання та напрями діяльності.
13. Сучасні центри тяжіння робочої сили.
14. Вплив глобалізації на міжнародну міграцію робочої сили.
15. Ефективна державна міграційна політика.
16. Аспекти сучасної міграційної політики держав.
17. Сутність і основні тенденції розвитку міжнародних валютних відносин.
18. Формування світової валютної системи.
19. Портрет світового ринку: золото вчора, сьогодні, завтра.
20. Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках.
21. Механізм функціонування світового валютного ринку.
22. Особливості становлення та функціонування національної валютної системи України.
23. Світові фінансові центри.
24. Історія розвитку фінансового ринку.
25. Європейська валютна система – етапи і основні особливості її розвитку.
26. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин.
27. Важелі регулювання валютних курсів та механізм їх використання.
28. Проблема стабільності гривні.
29. Стратегії розвитку національних економік за поглибленням міжнародних процесів.
30. Динаміка і фактори розвитку міжнародних інтеграційних союзів.
31. Характер та динаміка інтеграційних процесів в Європі.
32. Порівняльна характеристика інтеграційних процесів в Америці, Азії та Африці.
33. Участь України в регіональних інтеграційних процесах.
34. Дезінтеграційні процеси у сучасному світі: причини, масштаби, наслідки.
35. Особливості регіональної політики Європейського Союзу.
36. Передумови інтеграції України у світове господарство.
37. Пріоритетні напрями галузевої орієнтації економіки України в контексті європейської інтеграції.
38. Характер інтеграційних процесів у рамках СНД.

Вимоги до оформлення доповіді:

Текст доповіді слід підготувати в редакторі Word, шрифтом Times New Roman Cyr, розмір 14, через півтора інтервали, поля – 20 мм, абзацний відступ – 10 мм.

Оформлена доповідь об'ємом 10-15 сторінок повинна містити:

1. титульний аркуш;
2. вступ, в якому обґрунтовується актуальність обраної теми;
3. основну частину з викладом матеріалу по темі (основна частина може бути поділена на структурні підрозділи у відповідності до бачення студента);
4. висновки;
5. список використаної літератури (не менше 10 позицій).
6. посилання на літературні джерела в тексті доповіді обов'язкові.

Критерії, що враховуються викладачем при оцінюванні виконаної роботи та її мультимедійній презентації:

1. якість роботи та презентації;
2. креативність викладу матеріалу та ступінь володіння ним;
3. вміння зацікавити аудиторію тематикою своєї доповіді;
4. використання актуальних статистичних та відеоматеріалів;
5. лаконічність – час виступу до 7 хв.;
6. якість відповідей на додаткові запитання.

БЛОК 3. Усна складова (0-30 балів)

Даний блок передбачає безпосереднє спілкування викладача з студентом на предмет освоєння останнім основних теоретичних положень курсу шляхом відповідей на залікові питання.

Усні відповіді на 6 питань, вибраних випадковим чином, оцінюються у 0-30 балів (0-5 балів за відповідь на кожне запитання).

**Залікові вимоги
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»**

1. Міжнародний поділ праці (МПП) як основа МЕС
2. Основні форми МПП: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва
3. Етапи та особливості розвитку світового господарства
4. Сутність, предмет та структура МЄВ
5. Сутність та особливості середовища МЄВ
6. Характеристика факторів політико-правового середовища
7. Характеристика факторів економічного середовища
8. Характеристика факторів соціально-культурного середовища
9. Характеристика факторів інфраструктурного середовища
10. Основні риси розвитку МЄД
11. Методологічна база дослідження МЄД
12. Економічні інтереси та економічні закони сучасної МЄД
13. Сутнісна характеристика світового ринку
14. Класифікація товарів і послуг на світовому ринку
15. Економічна основа та теорії розвитку міжнародної торгівлі
16. Сутність та значення міжнародної торгівлі в системі МЄВ
17. Система показників, що характеризує участь країн у міжнародній торгівлі
18. Механізм та форми міжнародної торгівлі
19. Основні методи міжнародної торгівлі
20. Сутність ціноутворення на світовому ринку
21. Класифікація цін на світових товарних ринках
22. Основні методи встановлення зовнішньоторговельних цін
23. Види міжнародної торгової політики
24. Методи державного регулювання міжнародної торгівлі
25. Рівні та види державного регулювання міжнародної торгівлі

26. СОТ та її роль в міжнародній торгівлі товарами
27. Суть та особливості науково-технічних відносин
28. Міжнародна передача технологій
29. Міжнародне технічне сприяння
30. Сутність, передумови створення та принципи світового фінансового ринку
31. Функції та структура світового фінансового ринку
32. Класифікація суб'єктів світових фінансових ринків
33. Сутність та функції міжнародного кредиту
34. Загальна характеристика кредитів у зовнішній торгівлі
35. Особливості формування і розвитку світового ринку позичкових капіталів
36. Сутність світового ринку праці
37. Структура та особливості формування світового ринку праці
38. Історія та особливості розвитку сучасного світового ринку праці
39. Сутність, класифікація та особливості міжнародних міграційних процесів
40. Напрями та наслідки міжнародної міграції робочої сили
41. Регулювання міжнародних міграційних процесів
42. Інтеграція України в міждержавний обмін робочою силою
43. Суть та взаємозв'язки національних, міжнародних та світових валютних систем
44. Валюта в міждержавних відносинах, види валют та їх оборотність
45. Поняття та режими валютного курсу
46. Етапи еволюції світової валютної системи
47. Характеристика Європейської валютної системи
48. Міжнародна система організації валютних ринків
49. Загальна характеристика та особливості міжнародних розрахунків
50. Техніка здійснення міжнародних розрахункових операцій
51. Засоби платежу, що використовуються при здійсненні міжнародних розрахунків
52. Міжнародні платіжні системи
53. Заходи державного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин
54. Глобалізація як нова якість інтернаціоналізації
55. Глобальні проблеми світового господарства
56. Інтеграція України у світову економіку

Рекомендована література

Основна:

1. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник / С. В. Бестужева. – Харків: Вид. ХНЕУім. С. Кузнеця, 2016. – 266с.
2. Козак Ю. Г., Засць М. А. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса – «ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
5. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.

Допоміжна:

1. Гіл, Чарльз. Міжнародний бізнес. Конкуренція на глобальному ринку. – К.: Основи, 2001. – 648с.
2. Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини : підручник / Л.М. Горбач, О.В. Плотніков. – К.: Кондор, 2009. – 264 с.
3. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. – 7-е вид. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
4. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль І. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
5. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль ІІ. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
6. Моделювання міжнародних відносин: Навч. посіб. / Р.В. Вовк. – К.: Знання, 2012. – 246 с.
7. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 374 с.
8. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2008. – 408 с.
9. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / В.О. Шевчук. – К. : Знання, 2008. – 663 с.
10. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська ; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – вид 2-ге., переробл. і допов. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 544 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. <http://www.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
2. <http://www.niss.gov.ua> – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень
3. <http://www.europa.eu.int> – сайт ЄС
4. <http://www.cnn.com> – новини CNN
5. <http://www.search.global.epnet.com> – електронний формат наукових журналів
6. <http://www.inf.kiev.ua> – ділова Україна
7. <http://www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm> – огляд преси
8. <http://www.isi.gov.ua> – матеріали ЄС і РЄ